

EWA DANOWSKA

Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie

 <https://orcid.org/0000-0002-3273-4020>

CODZIENNOŚĆ W RZECZACH ŚP. EMILII Z FRIEDLEINÓW MAJEROWEJ. INWENTARZ POŚMIERTNY Z 1842 R.

Słowa kluczowe: Kraków, XIX w., Emilia Majerowa, inwentarz pośmiertny, edycja

W materiałach rękopiśmiennych Biblioteki Naukowej PAU i PAN znajdują się ciekawe materiały dotyczące nie tylko Józefa Majera, prezesa Akademii Umiejętności, ale także jego starszego brata Wojciecha i jego rodziny. Wśród nich zachował się inwentarz spisany po śmierci Emilii z Friedleinów Majerowej¹ (rkps 3906). Jak napisano na klepsydrze, przeżyła lat 36 i „po kilkumiesięcznej chorobie rozstała się z tym światem 20 grudnia 1842 r.”. Nabożeństwo żałobne odbyło się w kościele Mariackim, a po nim pogrzeb na Cmentarzu Rakowickim 22 grudnia, o 10 rano².

Inwentarze pośmiertne należą do najlepszych, najbardziej drobiazgowych źródeł, jakimi historyk dysponuje w celu odtworzenia stanu posiadania ludzi w przeszłości. Żaden inny przekaz nie przynosi tak wiernego obrazu domowej codzienności. Inwentarze były spisywane dla celów spadkowych, zwłaszcza gdy po zmarłym pozostawały nieletnie dzieci, których przyszły dobytek należało zabezpieczyć, lub gdy rodzina nie mogła dojść do porozumienia przy podziale spadku. Inwentarz spisywano również, gdy ktoś umierał, nie zostawiając spadkobierców. W XIX wieku sporządzano inwentarz także w wypadku definitywnego rozstania się małżonków czy w przypadku bankructwa, dla zabezpieczenia roszczeń wierzycieli³.

Pośmiertny spis ruchomości, czyli inwentarz, jest ważny dla badań nad kulturą materialną danej epoki i danej warstwy społecznej. Jego istota sprowadza się do listy przedmiotów pozostałych po zmarłym. Pozwala poznać szczegółły nieosiągalne w innych źródłach, które nie ukazują tak codzienności w jej prozaicznych, materialnych przejawach. Konkrety, jakie znajdujemy w inwentarzach, dotyczą historii życia rodzinnego, różnych grup zawodowych i społecznych, mogą też

---

¹ Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie (dalej: BN PAU i PAN), rkps 3906.

² *Ibidem*, rkps 3905, k. 24.

³ E. K o w e c k a, *Inwentarze pośmiertne*, „Mówią Wieki” 1988, nr 10, s. 9.

sygnalizować społeczne aspiracje posiadacza rzeczy. Najstarsze zachowane inwentarze pochodzą z XIV-wiecznej Burgundii. Rozkwit tych źródeł zapoczątkowany został w XVII wieku, by osiągnąć apogeum w wieku XVIII i pierwszej połowie XIX⁴.

W epoce staropolskiej inwentarze wpisywano do akt grodzkich lub ziemskich, natomiast w XIX wieku, z chwilą powołania instytucji notariatu, wpisy te przeniesiono do kancelarii notarialnej. Obok urzędnika sporządzającego spis, wraz z wyceną, powoływano też biegłych, którzy szacowali wybrany rodzaj sprzętów⁵.

Nowoczesny notariat publiczny najwcześniej pojawił się we Francji. Na jego wzór w okresie zaborów notariaty pojawiły się na polskich ziemiach, zwłaszcza w zaborze austriackim. Wiele ustaw austriackich pozostawało pod wpływem ustawodawstwa francuskiego. W czasie krótkiej przynależności Krakowa do Księstwa Warszawskiego wprowadzono w 1810 r. francuskie prawo prywatne, a wraz z nim ustawę notarialną z 1803 r. Ten system prawny obowiązywał w Krakowie także w następnych latach, podczas istnienia Wolnego Miasta Krakowa. Nieliczni notariusze, których było jednocześnie najwyżej ośmiu, cieszyli się dobrą opinią i tworzyli tradycje, do których nawiązywano w kolejnych latach. Funkcjonowanie notariatu w Rzeczypospolitej Krakowskiej regulowały także akty wydawane przez jej władze, zwłaszcza Senat, i normy zawarte w przepisach o organizacji sądownictwa. Po likwidacji Wolnego Miasta Krakowa i wcieleniu tych ziem w 1846 r. do cesarstwa austriackiego notariat działał na dotychczasowych zasadach, do chwili wprowadzenia w 1859 r. austriackiej ustawy notarialnej z 1855 r.⁶

Rzetelność dokumentu, jakim jest inwentarz pośmiertny, nie powinna budzić wątpliwości. Często na jego początku zawarte są zapewnienia, że spis został sporządzony według zastanego stanu rzeczy. Co prawda zawsze istniała możliwość deformacji stanu faktycznego gospodarstwa domowego, na przykład poprzez zatajenie istnienia pewnych przedmiotów, jednak w interesie spadkobierców było, by nie zostało pominięte nic, co im się prawnie należy⁷.

Inwentarz ruchomości, spisywany zazwyczaj po śmierci ich właściciela, jest cenny, bowiem żaden inny przekaz nie przynosi tak wiernego obrazu domowej codzienności czy to gospodarstwa zamożnego, czy ubogiego. Wykazy sporządzało bardzo dokładnie, nie pomijając przedmiotów zużytych czy popsutych. Inwentarz spisywano w obecności urzędnika (notariusza). Zawierał on dodatkowo dane osobowe właściciela rzeczy, informacje o profesji, stanie rodzinnym, a niekiedy

⁴ A. Pośpiech, *Pulapka oczywistości. Pośmiertne spisy ruchomości szlachty wielkopolskiej z XVII wieku*, „Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej”, t. 64: 1992, s. 7–16.

⁵ E. Kowicka, *Inwentarze...*, s. 10.

⁶ D. Malec, *Dzieje notariatu polskiego*, Kraków 2007, s. 87–93; *eadem*, *Historia notariatu na ziemiach polskich zaboru austriackiego oraz pruskiego w XIX i początkach XX wieku*, „Nowy Przegląd Notarialny”, R. 6: 2004, nr 1, s. 97–98.

⁷ M. Gajewska, *Wyposażenie w sprzęty mieszczańskie gospodarstw domowych Poznania i Warszawy w XVIII wieku*, „Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej”, t. 50: 1975, s. 147–148.

także o posiadanych nieruchomościach. Ogólny stan majątkowy świadczył o statusie i zamożności oraz poziomie domowego życia⁸.

Inwentarze jako źródło historyczne mają mankamenty, chociażby brak informacji, jak wyglądało mieszkanie, z ilu pomieszczeń się składało. Przedmioty spiswane były zazwyczaj rodzajami, np. oddzielnie meble, miedź, srebro, ubrania itp., a nie według zawartości poszczególnych pomieszczeń⁹.

Rozpiętość w sposobie urządzenia miejskiego domu była bardzo duża, w zależności od pozycji majątkowej i społecznej właściciela. W porównaniu z danymi na temat wyposażenia mieszkania osób najuboższych, bogatsze wiadomości mamy o wyposażeniu mieszkań warstwy średniej – rzemieślników posiadających własne warsztaty, kupców czy urzędników. Przedstawiciele wolnych zawodów, wyżsi urzędnicy i zamożniejsi kupcy urządzali mieszkania na wzór przyjęty w szlacheckich dworach¹⁰.

Przynależność do warstwy inteligenckiej, do jakiej zaliczali się Majerowie, zobowiązywała do posiadania pewnych zewnętrznych atrybutów, odróżniających od stylu życia np. drobnomieszczaństwa. Należało mieć odpowiednie mieszkanie z nieodzownym salonem, w którym skupiało się życie rodziny i przyjmowano gości. Była sypialnia państwa domu, jadalnia oraz gabinet pana, w którym wykonywał czynności zawodowe. Niezbędna była kuchnia, pełniąca często też funkcje mieszkalne dla służby, a także pomieszczenia dla dzieci¹¹.

Zaznaczyć należy, że prawnicy, do których zaliczał się Wojciech Majer, należeli do grupy najlepiej sytuowanej. Wielu zazdrościło zarobków przedstawicielom wolnych zawodów, np. adwokatom i notariuszom¹².

W mieszkaniach inteligencji nie budził zdziwienia księgozbiór. Liczył on na ogół od kilkunastu do kilkudziesięciu tomów, do rzadkości należały większe. Składały się nań dzieła fachowe – zależnie od uprawianego zawodu – medyczne, prawnicze, historyczne – ale także różnorodna beletrystyka, książki o tematyce religijnej, encyklopedie i słowniki oraz poradniki czy książki dla dzieci. Abo nowo także i zbierano czasopisma¹³.

Żona Wojciecha Majera, Emilia, pochodziła ze znanej w Krakowie rodziny Friedleinów, której przodkowie wywodzili się z Bawarii. Stamtąd to dziewięcioro

---

⁸ E. Kowicka, *Mieszkania warszawskie w XIX wieku (do 1870 r.)*, w: E. Balcerzak, E. Kowicka, J. Kruppe, *Wybrane problemy kultury materialnej miast polskich w XVIII i XIX wieku*, „Studia i Materiały z Historii Kultury Materialnej”, t. 56: 1983, s. 16–18.

⁹ E. Kowicka, *Mieszkania warszawskie...*, s. 18.

¹⁰ *Historia kultury materialnej Polski w zarysie*, t. 5, *Od 1795 do 1870 roku*, pod red. M. Różyckiej-Glassowej i E. Kowickiej, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978, s. 453–454, 456.

¹¹ E. Kowicka, *Mieszkania warszawskie...*, s. 94–96.

¹² A. Szwarc, *Sytuacja materialna inteligencji Królestwa Polskiego w świadomości jej przedstawicieli*, w: *Nędza i dostatek na ziemiach polskich od średniowiecza po wiek XX*, pod red. J. Szteytlę, Warszawa 1992, s. 199.

¹³ E. Kowicka, *Mieszkania warszawskie...*, s. 113–114.

dzieci pastora Karola Fryderyka Friedleina i Elżbiety ze Steinhäuserinów rozeszło się po świecie. Najmłodszy z synów – Jan Jerzy Fryderyk – pod koniec XVIII wieku przywędrował do Krakowa, stając się protoplastą rodu i wiążąc swe życie z księgarstwem. Zrazu został mistrzem introligatorskim, w 1797 r. nabył prawa miejskie i kupił kamienicę w Rynku Głównym, gdzie założył zakład introligatorski, a następnie czytelnię publiczną. Z czasem został właścicielem księgarni w Kamienicy Hetmańskiej, którą przekazał synowi Danielowi Edwardowi. Z małżeństwa z Teresą Gleixner miał on szesnaścioro dzieci (z których pięcioro zmarło). Jedną z córek, Emilia Rozalia Maria Augusta, która poślubiła Wojciecha Majera, urodziła się w 1805 r.¹⁴

Więcej niż o Emilii z Friedleinów wiadomo o jej mężu, Wojciechu Majerze. Urodził się 20 kwietnia 1806 r. Jego ojcem był Jan, obywatel Rzeczypospolitej Krakowskiej (zmarły w 1839 r. w wieku 60 lat), a matką Marianna 1v. Klinkner (zmarła w 1835 r. w wieku 65 lat)¹⁵.

Wojciech Majer początkowe nauki pobierał w szkółce na Piasku w Krakowie, potem kształcił się w Gimnazjum św. Anny, w wieku 17 lat uzyskując świadectwo dojrzałości. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim, ukończywszy w 1820 r. nauki prawnicze. W 1827 r. odebrał nominację na aplikanta przy Trybunale Pierwszej Instancji w Krakowie. Po trzech latach otrzymał dyplom magistra prawa, w końcu 1833 r. – nominację na komisarza policji sądowej w Dyrekcji Krakowskiej. W 1838 r. został zastępcą podprokuratora przy Trybunale Pierwszej Instancji, a rok później objął posadę prokuratora. Doktorem praw został w 1840 r., a 21 maja 1842 r. otrzymał nominację na prezesa Trybunału Pierwszej Instancji, zyskując prestiż i kolejne zaszczytne funkcje, np. w r. 1855 radcy Sądu Wyższego czy członka korespondenta Towarzystwa Naukowego Krakowskiego. Opracował projekt ustawy górniczej, sporządził przekład procedury karnej austriackiej, zajmował się też ułożeniem słownika prawniczego¹⁶.

Wojciech Józef Majer, liczący 27 lat i dwudziestoosmioletnia Emilia Rozalia Maria Augusta z Friedleinów pobrali się w kościele Mariackim 27 czerwca 1833 r.

---

¹⁴ Ł. Romaniuk, *Działalność wydawnicza, księgarska i introligatorska rodu Friedleinów w Krakowie oraz Warszawie w latach 1796–1956*, Kraków 2014, s. 79–80. Więcej: J. Adamczewski, *Krakowskie rody*, Kraków 1994, s. 273–293.

¹⁵ BN PAU i PAN, rkps 3905, k. 3, 5, 7. Jan i Marianna Majerowie oprócz synów Wojciecha i Józefa mieli córkę Mariannę, zamężną z Andrzejem Kochanowskim (intercyza z 1822 r., tamże, k. 11).

¹⁶ M. Koczyński, *Żywoć Wojciecha Majera ze szczegółowym rozbiorem jego prac naukowych*, „Rocznik Ces. Król. Towarzystwa Naukowego Krakowskiego”, Poczec trzeci, t. 9 (ogólnego zbioru t. 32), Kraków 1864, s. 421–434; J. Hulewicz, *Majer Józef*, w: *Polski Słownik Biograficzny*, t. 19, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1974, s. 164; P. Cichoń, *Dyrekcja Policji Wolnego Miasta Krakowa 1827–1846. Studium historyczno-prawne*, Kraków 2014, s. 145, 183, 340. Papiery osobiste związane głównie z przebiegiem pracy zawodowej Wojciecha Majera, zob. BN PAU i PAN, rkps 3907 t. 1, k. 1–67, t. 2, k. 1–117.

Wojciech, wówczas adiunkt Dyrekcji Policji, mieszkał przy ul. Kanonnej (Kanonniczej) L. 171 (obecnie Kanonicza 11), a Emilia – w domu rodziców, przy Rynku Głównym L. 237 (obecnie Rynek Główny 17)¹⁷.

Niespełna trzydziestosześcioletni Wojciech Majer owdowiał po kilkuletnim pożyciu małżeńskim z Emilią z Friedleinów. Pozostał syn i dwie córki. Majer postanowił nie żenić się powtórnie, „by nie wyrządzać krzywdy dzieciom swoim i nie ujmować im części serca tklawie do nich przywiązanego” – jak sam określił. Poza obowiązkami służbowymi i pracą naukową troskliwie zajmował się dziećmi, korzystając z pomocy bratowej Karoliny, żony Józefa Majera. Zmarł w wieku 55 lat, 6 września 1861 r.¹⁸ Doczekał, że syn Stanisław też został prawnikiem.

Po śmierci Emilii Majerowej i sporządzeniu inwentarza zawartości mieszkania, 20 stycznia 1843 r. zebrała się rada familijna „w przedmiotach małoletnich: Stanisława, Maryi i Teodory, syna i córek”. Do rady należeli: Wincenty Kaniewski, August Friedlein, Daniel Edward Friedlein, Rajmund Wojciechowski, Józef Majer „przydany opiekun” (wówczas nieobecny) oraz Wojciech Majer „wdowiec, małoletnich dzieci ojciec i opiekun”. Odczytany został ekstrakt inwentarza sporządzonego przez notariusza Placera. Wynikało z niego, że ogółem pozostał majątek oszacowany i wyrażony w kwocie 14 552 złp 5 gr, a wdowiec nie rościł sobie z tej masy zwrotu kosztów pogrzebu. Połowa majątku należała się wdowcowi, a połowa małoletnim dzieciom. Wszelkie szczegółowe ustalenia finansowe ujęte zostały w księdze sądowej Trybunału Wolnego Miasta Krakowa¹⁹.

Wydział Spraw Wewnętrznych Policji Wolnego Miasta Krakowa 28 maja 1845 r. wydał Wojciechowi Majerowi zezwolenie na zmianę miejsca spoczynku ciała małżonki (zarówno pierwsze, jak i ponowne miejsce pochówku jest nieznane) i na nowym miejscu postawienie pomnika na grobie, na Cmentarzu Rakowickim. Napis na nagrobku – o treści: „Emilii z Friedleinów Majerowej najlepszej żonie i matce, zesłej z tego świata w 34 [sic] roku życia, 20 grudnia 1842 r., pozostały mąż na pamiątkę dla dzieci ten pomnik położył” – zgodnie z prawem zaakceptował urząd cenzury. Wojciech Majer wniósł stosowną opłatę w kasie miasta za „plac na Cmentarzu Głównym na wystawienie pomnika”, w kwocie 99 złp, a dyrektor Wydziału Budownictwa wydał zgodę na realizację przedstawionego projektu pomnika²⁰.

Należy dodać, że Wojciech Majer był starszym bratem Józefa (1808–1899), lekarza, przyrodnika, profesora i rektora UJ, prezesa Towarzystwa Naukowego Krakowskiego, później Akademii Umiejętności. W jego domu zamieszkał wraz

¹⁷ BN PAU i PAN, rkps 3905, k. 9.

¹⁸ M. Koczyński, *Żywot Wojciecha Majera...*, s. 435–436. Zob. BN PAU i PAN, rkps 3908, k. 1–15: „Papiery dotyczące spadku po ojcu śp. Wojciechu Majerze”.

¹⁹ BN PAU i PAN, rkps 3905, k. 15–18.

²⁰ *Ibidem*, k. 19–23. Grób Emilii Majerowej na Cmentarzu Rakowickim nie zachował się do naszych czasów.

z dziećmi po śmierci żony. Emilia była rodzoną siostrą Karoliny Majerowej, żony Józefa²¹. Józef Majer, bezdzietny, którego jedyna córka zmarła w niemowlęctwie, został prawnym opiekunem bratanic Marii i Teodory i bratanka Stanisława²².

Wśród rękopisów przechowywanych w Bibliotece Naukowej PAU i PAN w Krakowie zachowały się osobiste papiery syna Wojciecha i Emilii Majerów – Stanisława Hilarego Jana Nepomucena, urodzonego 13 maja 1834 r. W chwili śmierci matki liczył zaledwie 8 lat. Kształcił się w Szkole Wydziałowej w Krakowie, a maturę uzyskał w Liceum Krakowskim im. św. Anny w 1852 r. Studiował prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim, a po zdaniu egzaminów państwowych pracował w sądzie w Kętach, następnie w Nowym Sączu i Krakowie. W 1898 r. Sąd Krajowy Najwyższy w Krakowie przyznał mu medal honorowy za 40-letnią służbę²³.

Córka Wojciecha i Emilii Majerów – Maria Karolina Emilia urodziła się 15 czerwca 1835 r. Rodzina mieszkała wówczas przy ul. Grodzkiej L. 80 (prawdopodobnie kamienica spłonęła podczas pożaru w 1850 r.)²⁴. Maria została później żoną spowinowaconego ze sobą Józefa Friedleina (1831–1917), księgarza, prezydenta Krakowa w latach 1893–1904 (zmarła 22 kwietnia 1909 r., przeżywszy 73 lata), a jej siostra Teodora – której data urodzenia nie jest znana – Maksymiliana Grabowskiego²⁵. Grabowski był znanym prawnikiem i sędzią, z natury niezwykle pedantycznym²⁶.

Józef Majer wraz z żoną Karoliną i bratem Wojciechem często urządzali w swoim mieszkaniu wieczorki muzyczne, zwłaszcza w dniach imienin domowników. Przygotowywano wówczas specjalny program, a nawet teatralne przedstawienie²⁷.

Hieronim Ciechanowski, bywalec wieczorków muzycznych u Majerów, w swoim *Dzienniku* tak opisał Wojciecha Majera, wdowca po Emilii:

Człowiek świątły, pracowity i z liczby tych, którzy do dziś dnia są zawsze na drodze kształcenia się w swoim zawodzie. Ostry i przykry w obejściu, daleki jest jednakże od szkodzenia tym, którzy go obrazili i wyznać należy, że względem podporządkowanych jest sprawiedliwy, gdy szczególną jego przychylność może tylko pozyskać prawdziwa zdatność i pilność. Są jednak tacy, którzy zarzucają mu brak taktu w postępowaniu i obdarzanie swymi względami niektórych indywidualum, które mu jakoś wpadły w oko [...] ²⁸.

²¹ J. Hulewicz, *Majer Józef...*, s. 161–164; J. Adamczewski, *Krakowskie...*, s. 284.

²² E.H. Nieciowa, *Wieczorki muzyczne u Majerów*, „Rocznik Biblioteki PAN w Krakowie”, R. 11: 1965, s. 98.

²³ BN PAU i PAN, rkps 9448, nlb.

²⁴ *Ibidem*, rkps 3905, k. 1.

²⁵ H. Ciechanowski, *Dziennik z lat 1851–1856*, oprac. I. Homola-Skąpska, Kraków 2002, s. 43; *Kalendarz Wolnego Miasta Krakowa Józefa Czecha*, 1910, s. 88–89.

²⁶ K. Estreicher, *Dzieło Ambrożego Grabowskiego*, „Rocznik Krakowski”, R. 40: 1970, s. 8.

²⁷ E.H. Nieciowa, *Wieczorki...*, s. 99–107. Por. H. Ciechanowski, *Dziennik...*, s. 11, 43, 131.

²⁸ H. Ciechanowski, *Dziennik...*, s. 85.

Wróćmy do oryginalnego dokumentu, inwentarza dóbr spisanych po śmierci Emilii z Friedleinów Majerowej, będącego przedmiotem niniejszej edycji. Został on spisany, oczywiście z natury, w mieszkaniu przy ul. Szpitalnej, obecnie nr 7–9, dwa tygodnie po jej śmierci, czyli 2 stycznia 1843 r. Akt ten sporządził notariusz Franciszek Ksawery Placer w obecności owdowiałego Wojciecha Majera, jego brata Józefa, „przydanego” opiekuna małoletnich dzieci, oraz Józefa Czecha, który dokonał wyceny książek, Filipa Langer, wyceniającego srebra i kosztowności, oraz Andrzeja Ekierta, taksatora ruchomości, a także świadków: Wincentego Gorączkiewicza i Kajetana Haapa.

Dokument ten liczy 20 zapisanych kart, obejmując kolejno spis poszczególnych przedmiotów wraz z ich wyceną. Spisano: sprzęty kuchenne i inne, szkło i porcelanę, pościel, bieliznę i suknie, sprzęty pokojowe, różne drobne rzeczy, srebro, złoto i kosztowności, a także „gotowiznę” w pieniądzech i należne wierzytelności²⁹.

Sporo miejsca w inwentarzu zajmuje księgozbiór, co nie powinno dziwić w przypadku inteligentnej krakowskiej rodziny. Poszczególne pozycje książkowe spisane zostały w 247 punktach, obejmując głównie publikacje z zakresu prawa, podręczniki, słowniki, periodyki, nieco pozycji z dziedziny historii i beletrystyki, a także „książki do użycia dzieci” oraz „książki do nabożeństwa”. Należy zwrócić uwagę na kwestię wspólnoty majątkowej małżeństwa, bowiem znaczącą część księgozbioru zajmują publikacje prawnicze, z których zapewne korzystał Wojciech Majer, a nie jego żona. Znajdują się tam książki nie tylko współczesne Majerom (np. pozycje z 1842 r.), ale też bardzo stare, np. książka prawnicza wydana w 1619 r.³⁰ Wspomnieć można o dalszych losach tego księgozbioru. Spodziewać się należy, iż księgozbiór zgromadzony przez Wojciecha Majera, wyszczególniony w inwentarzu po śmierci jego małżonki, był wartościowy dla prawników, bowiem po jego z kolei śmierci spadkobiercy 20 sierpnia 1863 r. przekazali go w darze dla biblioteki podręcznej studentów prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zbiór liczył wówczas 226 tomów i 67 zeszytów, a jak odnotowano, spadkobiercy byli „powodowani szlachetnem uczuciem dopomożenia dobru powszechnemu przez wspomaganie młodzieży akademickiej”³¹.

Wartość majątku według wyceny zawartej w inwentarzu wyniosła 14 552 złote polskie i 5 groszy. Notariusz Franciszek Ksawery Placer odnotował, iż Wojciech Majer oświadczył, że z pozostawionego majątku nie będzie sobie rościł prawa do zwrotu kosztów poniesionych w czasie choroby małżonki oraz jej pogrzebu. Oświadczył też, że z małżonką żyli we wspólnocie prawnej i majątkowej oraz złożył przysięgę, iż ze wspólnego majątku nic dla siebie nie zabrał ani też nie ukrył. Do dokumentu przyłączono załącznik zawierający zawiadomienie Sądu Pokoju

²⁹ BN PAU i PAN, rkps 3906, k. 2v–9v.

³⁰ *Ibidem*, rkps 3906, k. 10–17v.

³¹ *Ibidem*, rkps 9448, nlb.

Okręgu I w Krakowie, w którym potwierdzone zostało otrzymanie aktu opieczętowania majątku po zmarłej Emilii Majerowej oraz postanowienie o ustanowieniu rady rodzinnej do opieki nad małoletnimi dziećmi³².

Rękopis 3906 „Inwentarz majątku po śp. Emilii z Friedleinów Majerowej [...] Wojciecha Majer, prezesa Trybunału Wolnego Miasta Krakowa małżonki, w dniu 20 grudnia 1842 r. zmarłej, pozostałego”, poniżej publikowany, znajduje się w zbiorach Biblioteki Naukowej PAU i PAN. Zakupiono go w 1956 r. u Edwarda Münnicha wraz z kilkoma innymi rękopisami związanymi z Wojciechem Majerem i jego rodziną.

Warto dodać, iż Edward Münnich (1882–1965) był wnukiem Józefa Edwarda Friedleina, prezydenta m. Krakowa, księgarzem i antykwariuszem. Bracia Edward i Józef Münnichowie przejęli tradycje księgarskie Friedleinów, które w 1956 r. przeszły do historii³³.

Rękopis ten liczy 21 kart o wymiarach 38 x 23,5 cm, dwustronnie zapisanych, o zeszytym grzbiecie, na ostatniej stronie znajduje się pieczęć notariusza wyciśnięta na papierze. Jest zachowany w dobrym stanie, karty koloru kremowego, atrament obecnie przybrał kolor brązowy. Prawdliwość zapisu poszczególnych pozycji książkowych (przeważnie zapisywanych skrótowo; tak też je zostawiono), znajdujących się w domowej bibliotece, miejscami trudny do odczytania, został zweryfikowany z Karlsruher Virtueller Katalog (KVK) oraz dostępnymi drukowanymi bibliografiami. Niektóre z pozycji książkowych z powodu zbyt skrótego określenia lub podania powszechnie funkcjonującej nazwy trudne są do precyzyjnej identyfikacji.

Przy edycji dokumentu przyjęto zasady *Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku* (Wrocław 1953). Ortografia i interpunkcja tekstu zostały uwspółcześnione, zastosowano akapity, zachowano natomiast cechy języka, w jakim dokument sporządzono i jego fonetykę, np. notaryalnym, kancelarią, durszlag, żelaznemi, sztory, muszlinowe, torbeczka, jasionowy itp. Nieliczne słowa łacińskie zostały objaśnione w przypisach. W słowniczku zamieszczonym pod tekstem znajdują się słowa staropolskie i obecnie już rzadko używane.

³² *Ibidem*, rkps 3906, k. 19–20v.

³³ *Encyklopedia Krakowa*, Warszawa–Kraków 2000, s. 634; J. Adamczewski, *Krakowskie...*, s. 293.

„INWENTARZ MAJĄTKU PO ŚP. EMILII Z FRIEDLEINÓW MAJEROWEJ,
JW. WOJCIECHA MAJER[A],
PREZESA TRYBUNAŁU WOLNEGO MIASTA KRAKOWA, MAŁŻONKI,
W DNIU 20 GRUDNIA 1842 R. ZMARŁEJ POZOSTAŁEGO”

Oryginał. Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie, rkps 3906, k. 1–21.

[k. 1] My prezes i senatorowie Wolnego Niepodległego i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu wiadomo czynimy, iż w Archiwum Notaryalnym publicznego Wolnego Miasta Krakowa znajduje się inwentarz majątku po śp. Emilii z Friedleinów Majerowej, JW. Wojciecha Majer[a] prezesa Trybunału Wolnego Miasta Krakowa i J[ego] O[kręgu] Małżonki, w dniu 20 grudnia 1842 r. zmarłej pozostałego, w osnowie tej.

Działo się w Krakowie przy ulicy Szpitalnej, w domu pod L. 621/2³⁴, dnia 2 stycznia [k.lv] tysiąc ośmset czterdziestego trzeciego roku, o godzinie dziewiętej z rana.

Na skutek rezolucyi JW. Prezesa Trybunału Wolnego Miasta Krakowa i J[ego] O[kręgu], w dniu 2 stycznia 1843 r. do N. 9601 wydanej, w końcu dołączonej, ja, Franciszek Xawery Plauer notariusz publiczny Wolnego Miasta Krakowa i J[ego] O[kręgu] w Krakowie, przy ulicy Mikołajskiej, w domu pod L. 648³⁵ mieszkający i kancelaryą akt publicznych utrzymujący – celem spisania inwentarza majątku po śp. Emilii z Friedleinów Majerowej, małżonki JW. Wojciecha Majer[a], prezesa Trybunału W[olnego] M[iasta] Krakowa i J[ego] O[kręgu], z powodu zachodzącego interesu pozostałych małoletnich dzieci, powziąwszy w oryginale z kancelarii Sądu Pokoju Wolnego Miasta Krakowa [k. 2] Okręgu I zdziałany akt opieczętowania – wezwałem strony interesowane na dzień dzisiejszy do attentiona wedle prawa czynności spisywania inwentarza. Zszedłszy zaś obecnie na miejsce na początku wyrażone, do zamieszkania JW. Wojciecha Majer[a] pozostałego wdowca, opiekuna małoletnich swych dzieci, wraz z JP Józefem Majer[em] opiekunem przydanym w Krakowie w domu pod L. 621/2 w G[minie] II³⁶ zamieszkałym, [z] niemniej dwoma świadkami z imion i nazwisk w końcu wyrażonymi, taksatorem przysięgłym do czynności niniejszej wezwanym i pisarzem Sądu Pokoju Wolnego M[iasta] Krakowa Okręgu I, rozpocząłem spisywanie wskazanej przez tegoż JW Wojciecha Majer[a] pozostałości, jak następuje:

³⁴ Obecnie ul. Szpitalna 7–9.

³⁵ Obecnie ul. Mikołajska 9.

³⁶ Obecnie ul. Szpitalna 7–9.

STAN CZYNNY

Rubryka I**[k. 2v] Sprzęty kuchenne i inne**

Nr bieżący	Wyszczególnienie przedmiotów	złp	gr
1.	Kocioł miedziany z trójnogiem żelaznym ważący funtów 15....	15	–
2.	Garnek żelazny o dwóch uchach.....	–	24
3.	Garnków żelaznych o jednym uchu 5.....	3	–
4.	Babka żelazna o dwóch uchach.....	–	15
5.	Rądli [sic] żelaznych 5	1	20
6.	Brytwanna [sic] żelazna	–	12
7.	Brytwanna blaszana.....	–	12
8.	Patelnia blaszana	–	10
9.	Pokrywek blaszanych 6	–	12
10.	Blacha żelazna.....	–	15
11.	Tarło blaszane.....	–	3
12.	Łyżka durchszlakowa	–	3
13.	Sitko blaszane żółte.....	–	2
14.	Durszłag blaszany.....	–	10
15.	Sitko blaszane.....	–	9
16.	Kółko mosiężne.....	–	2
17.	Widelec żelazny duży.....	–	4
18.	Nożów i widelców par 2.....	–	12
19.	Tasak.....	–	7
20.	Nożów kuchennych 2	–	8
21.	Szpikulec	–	4
22.	Garnuszki miedziane 2	2	–
23.	Lichtarz blaszany.....	–	5
24.	Szczypce kuchenne.....	–	1
25.	Rożen.....	–	24
[k. 3]			
26.	Łyżka drewniana	–	3
27.	Moździerz mosiężny.....	7	–
28.	Łopatki blaszane 2 i pogrzebacz	–	12
29.	Piecyk blaszany do kawy	–	24
30.	Wilk żelazny	–	24
31.	Naczynko do kawy żółte.....	1	–
32.	Żelazko do prasowania mosiężne z podstempką drucianą i 3 duszami	4	–
33.	Garnuszków różnych 10 kamiennych	–	20
34.	Garnuszków i miseczek glinianych 13	–	18
35.	Talerz drewniany i 2 wałki drewniane.....	–	9
36.	Szkopiec drewniany i beczka na wodę.....	2	–

37.	Kropidło i 6 łyżek drewnianych	–	3
38.	Stolnica, warzecha i mątewka	–	9
39.	Solniczek drewnianych 2 i konewki 2.....	–	16
40.	Odciedzaczka drewniana i cebrzyчек mały.....	–	6
41.	Cebrzyк do mycia i wanna duża.....	2	15
42.	Wanienek 2, kosz pleciony i 3 koszyki	–	15
43.	Koszyk na węgle i 2 koszyki do bielizny	–	20
44.	Paka na węgiel i miarka na węgle	–	3
45.	Stoły kuchenne 3 i stołków 4	3	–
46.	Ławka duża i 2 łózka dla służących	4	–
47.	Deska do prasowania obita sukniem	–	8
48.	Miseczek drewnianych 7	–	3
49.	Koszelniczka i menażerka drutowana	–	3
50.	Puszki blaszane na zapalki 2	–	3
51.	Beczka na deszczówkę z żelaznemi obręczami i przykrywką.....	2	–
52.	Balie 2, łopatka do węgla i siekiera	3	–
[k. 3v]			
53.	Szczotek różnych 7.....	–	15
54.	Pociośla i łopaty 2	–	15
55.	Szczotka do froterowania i do wycierania nóg	–	18
56.	Latarki 2	1	–
57.	Szafa na naczynie	2	–
58.	Ducka i stolec	1	24
59.	Kołyśka z krzyżem	1	15
60.	Paka na trociny, miotełka i kurek drewniany do beczki.....	–	5
61.	Miednica mosiężna.....	2	–
62.	Lichtarzy mosiężnych 5 i szczypców 3 z statkami.....	3	–
63.	Tace blaszane lakierowane 4	4	–
64.	Koszyki lakierowane 2	1	10
65.	Puszka blaszana na kawę, 21 miarek kawy	–	10
66.	Puszka blaszana na herbatę	–	5
67.	Rądelek [sic] mały blaszany z pokrywką	–	5
68.	Cukierniczka drewniana, a druga blaszana	2	15
69.	Trybuszon i 4 łyżki cynowe stołowe, a 1 wazowa.....	2	–
70.	Łyżka i widelec drewniany.....	–	4
71.	Nożów z widelcami par 9 z trzonkami czarnymi	4	–
72.	Fajerka mosiężna do kadzenia.....	–	5
73.	Młotek z nożem do rąbania cukru	–	4
74.	Lijek blaszany.....	–	2
75.	Lichtarz blaszany.....	–	10
76.	Kwaterka blaszana.....	–	2
77.	Noż do krajania mydła	–	2

78.	Słoików na musztardę 2	–	10
79.	Podstawek żelaznych 12 par.....	1	–
80.	Lampa do przedpokoju.....	–	15
81.	Naczynka mała do kawy.....	1	–

Summa rubryki Iej: 94 zł, 28 gr

[k. 4] **Rubryka II**
Szkło i porcellana

1.	Kieliszków do wina 15, do wódki 2	3	–
2.	Szklanek 12, do wina 5, do mycia 1, ordynaryjnych 4	4	–
3.	Kubek z niebieskiego szkła	–	12
4.	Szklaneczka rżnięta	1	–
5.	Solniczek 2	–	10
6.	Talerzyków szklanych rżniętych 12	3	–
7.	Talerz szkła rżniętego	1	20
8.	Karafka na wodę 1, na wódkę 1, na arak 1, na ocet 1	2	–
9.	Maselniczka szklanna.....	–	15
10.	Flaszeczek 2 na oliwę duże	–	5
11.	Szkiełka na lichtarze 4.....	–	8
12.	Podstawek szklanych 6.....	–	6
13.	Herbatnica z niebieskim malowaniem.....	–	12
14.	Garnuszków na śmietankę 2.....	–	10
15.	Herbatniczka wyłaczana.....	1	–
16.	Garnuszek na śmietankę wyłaczany	1	–
17.	Filiżanek białych par 12	4	–
18.	Filiżanek ze złotymi brzegami par 6.....	6	–
19.	Filiżanek ze złotymi brzegami mniejszych par 3	1	20
20.	Filiżanek całych wyłaczanych par 3.....	5	–
21.	Filiżanek wyłaczanych z zielonem malowaniem 2 pary	3	–
22.	Garnuszek na śmietankę z zielonem malowaniem.....	–	20
23.	Figurka wyłaczana.....	2	–
24.	Maselniczek 2.....	–	20
25.	Waza	1	–
26.	Półmisków 3	1	15

[k. 4v]

27.	Salaterka duża i 2 jednokie	2	–
28.	Talerzy różnych 39	11	–
29.	Kałamarze 2 na podstawie pakfungowy.....	1	10
30.	Serwis na pieprz i sól na drewnianym postum[encie].....	1	–
31.	Serwis na ocet i oliwę na platerowanym postum[encie]	–	24

Summa rubryki IIej: 60 zł 27 gr

Rubryka III

Pościel, bielizna i suknie

1.	Koszul kobiecych dziennych 11	22	–
2.	Koszul kobiecych nocnych 11	18	–
3.	Prześcieradeł 12	24	–
4.	Poszewek 12	16	–
5.	Ręczników 12	5	–
6.	Pończoch cienkich par 11	10	–
7.	Pończoch grubych par 2	–	24
8.	Serwet 16	8	–
9.	Obrusów 3	6	–
10.	Serweta do kawy	2	–
11.	Chustek do nosa białych starych 11	1	–
12.	<i>Detto</i> ³⁷ nowych 12	13	–
13.	<i>Detto</i> batystowych 3	2	–
14.	Gorsety 2	5	–
15.	Ściereczek cienkich 8	1	10
16.	Para rękawów bawełnianych	–	20
17.	Spódnica watowa	2	15
18.	Spódnic 5 perkalowych	10	–
19.	Czepków nocnych 4	2	–
[k. 5]			
20.	Pończoch czarnych bawełnianych par 2	1	–
21.	<i>Detto</i> wełnianych para	1	–
22.	<i>Detto</i> niebieskich bawełnianych par 2	1	10
23.	Gatek kobiecych par 3	3	–
24.	Kaftaników 4	2	20
25.	Pokrowców białych perkalowych na stołki 8	4	–
26.	Pokrowiec na kanapę takiż	2	–
27.	Firaneł muszlinowych 4	8	–
28.	Sztory do okien perkalowych 2	4	–
29.	<i>Detto</i> drelichowy w paski niebieski	11	10
30.	Pasy płócienne 2	–	6
31.	Czepków do ubrania 4	8	–
32.	Czepków muślinowych rannych 2	1	–
33.	Kołnierz koronkowy z takimże obszyciem	11	20
34.	<i>Detto</i> batystowe 2	3	–
35.	<i>Detto</i> muszlinowe 3	2	–

³⁷ *Detto* (łac.) – jak wyżej.

36.	<i>Detto</i> ścierki batystowe 2	1	–
37.	Chustka na szyję krepowa	1	–
38.	<i>Detto</i> jedwabna niebieska.....	1	–
39.	<i>Detto</i> aksamitna mała	1	6
40.	Szalik czarny	3	–
41.	Chustka jedwabna w deseń.....	5	–
42.	<i>Detto</i> atlasowa popielata	7	–
43.	<i>Detto</i> tybetowa zielona.....	9	–
44.	Szal czarny	108	–
45.	Mankietów kobiecych par 8	3	–
46.	Rękawiczek skórzanych par 4	5	–
47.	Para rękawiczek skórzanych watowych	2	–
48.	<i>Detto</i> jedwabnych czarnych	1	10
[k. 5v]			
49.	Kapelusz słomkowy	2	–
50.	<i>Detto</i> czarny atlasowy	5	–
51.	Kapotka jedwabna popielata	6	–
52.	Koszul dzieciennych 34	40	–
53.	Majtek krótkich dzieciennych par 15.....	2	–
54.	<i>Detto</i> długich par 14.....	7	–
55.	Kołnierzy dzieciennych 11.....	1	–
56.	Pelerynki białe 4.....	4	–
57.	<i>Detto</i> watowe czarne, 2 jedwabne.....	2	–
58.	Półchusteczki jedwabne 3	1	–
59.	Chusteczka jedwabna stara.....	–	6
60.	<i>Detto</i> nowa	–	24
61.	Półchustki bawełniane kolorowe 2.....	–	16
62.	Fartuszków 7	5	–
63.	Czepków nocnych 6	–	24
64.	<i>Detto</i> tiulowe 2	–	20
65.	Poszewek białych 10	6	–
66.	Wsyp płócienny w pasy czerwone	–	18
67.	Prześcieradeł dzieciennych 18	18	–
68.	Chusteczek do nosa różnych 22	2	–
69.	Pończoch białych dzieciennych par 28	6	–
70.	Pończoch niebieskich bawełnianych par 10.....	3	–
71.	Para pończoch wełnianych 2 różnych	–	12
72.	Rękawiczek dzieciennych par 7	1	20
73.	Koszul męskich nocnych 6.....	12	–
74.	Koszul męskich dziennych 11	40	–
75.	Gatek par 5	5	–

[k. 6]

76.	Kołnierzy 8	–	24
77.	Półkoszulków 4	2	26
78.	Skarpetek par 24	8	–
79.	Mankietów par 5	1	20
80.	Chustek do nosa fularowych 3	12	–
81.	Płaszcz czarny jedwabny	54	–
82.	Płaszcz ciemny sukienny	60	–
83.	Szlafrok flanelowy popielaty	20	–
84.	<i>Detto</i> wiśniowy watowy wiktorynowy	30	–
85.	<i>Detto</i> kamlotowy popielaty z chustką	24	–
86.	<i>Detto</i> kamlotowy czarny z chustką	20	–
87.	<i>Detto</i> czarny jedwabny	20	–
88.	Suknia zielona jedwabna	60	–
89.	Szlafrok perkalowy	4	–
90.	Płaszczki dzieciinne stare 2	9	–
91.	Kryspinki czarne watawe 2	16	–
92.	Kardynałki jedwabne 2	2	–
93.	Płaszczyk sukienny 1	12	–
94.	Sukienek dzieciennych 10	40	–
95.	Spodni sukiennych par 2 małych	5	–
96.	Tużureczki sukienne 3	18	–
97.	Kapelusiki słomiane 4	7	–
98.	Kapotki watawane 2	4	–
99.	Kapelusiki kastorowe 2	2	20
100.	Czapeczki 2	1	20
101.	Spodnie granatowe sukienne	6	–
102.	Spodni sukiennych czarnych 2	18	–
103.	Spodnie kortowe jasne	24	–
[k. 6v]			
104.	Spodnie kortowe czarne	24	–
105.	Spodnie kortowe popielate letnie	4	–
106.	Spodni letnich jasnych par 2	9	–
107.	Tużurek czarny sukienny	30	–
108.	Tużurek czarny kamlotowy	18	–
109.	Paleton korkowy	27	–
110.	Frak czarny	20	–
111.	Mundur granatowy z haftem srebrnym	200	–
112.	Spodnie kazimirkowe białe	24	–
113.	Mundur granatowy z pąsowym kołnierzem	20	–
114.	Kamizelka kazimirkowa biała	24	–
115.	<i>Detto</i> kortowa czarna	5	–
116.	<i>Detto</i> atlasowa czarna	3	–

117.	Kamizelka aksamitna czarna	12	–
118.	<i>Detto</i> ostra w kwiaty	9	–
119.	<i>Detto</i> pikowa	3	–
120.	Szalki na szyję czarnych 4	10	–
121.	Szalik na szyję brązowy	2	–
122.	Chustka jedwabna czarna	5	–
123.	Rękawiczek skórzanych par 5	5	–
124.	Kapelusz skórowany z pudłem z pluszem	30	–
125.	Szpada	27	–
126.	Kapelusze okrągłe 3	24	–
127.	Gatki skórzane 1	6	–
128.	Kaftan skórzany 1	6	–
129.	Płaszcz szaraczkowy z kłamrą srebrną	70	–
130.	Szelek par dwie	5	–
[k. 7]			
131.	Szlafroki watowane 2	36	–
132.	Butów par 4	12	–
133.	Kalosze	1	24
134.	Papucie kapeluszowe 1	1	–
135.	Kaloszy kobiecych par 2	2	15
136.	Kaloszy dziecińczych par 2	1	–
137.	Butów dziecińczych par 2	5	–
138.	Bucików kobiecych par 6	9	–
139.	Pantofli kobiecych para	1	–
140.	Bucików dziecińczych par 13	13	–
141.	Trzewiczków z bandażami par 2	5	–
142.	Poduszki duże 4	32	–
143.	Poduszki skórzane 2	24	–
144.	Poduszki mniejsze 2	8	–
145.	Piarnaty 2	40	–
146.	Pierzynki małe 3	21	–
147.	Kołdry watowane duże mergrynowe 2	40	–
148.	Kołder dziecińczych watowanych 5	15	–
149.	Kołdry karmazynowe tybetowe 2	30	–
150.	Kołdry pikowe białe 2	12	–
151.	Kołdry do przykrycia łóżek dziecińczych 3	7	–
152.	Sienniki duże 2	2	–
153.	Sienniki małe 3	1	–
154.	Torbeczka skórzana	–	20
155.	Kołnierz z baranków siwych do płaszcza	–	10
156.	Grzebień szyldkretowy	5	–
157.	Parasole duże 2	7	–

[k. 7v]

158.	Parasolka jedwabna	10	–
159.	Parasolki dziecinne 2.....	3	–
160.	Płótna łokci 5 na pokój.....	1	–
161.	Kamizelek dziecinnych 2	1	–

Summa rubryki III-ej: 1976 zł, 5 gr

Rubryka IV Sprzęty pokojowe

1.	Kanapa trześniowa czarnym adamaszkiem pokryta.....	60	–
2.	Stołów trześniowych plecionych 6.....	18	–
3.	Karła trześniowe skórą wybite	30	–
4.	Biurko czarne politurowane z sukniem	12	–
5.	Szafa na książki czarna politurowana	24	–
6.	Obraz w ramach złotych.....	10	–
7.	Fajczarnia	3	–
8.	Kanapa orzechowa pąsową morą obita	72	–
9.	Karła dwa takież.....	20	–
10.	Stołów takichże 12	108	–
11.	Stolik do kart orzechowy.....	30	–
12.	Stolik do kart wiśniowy.....	24	–
13.	Stolik orzechowy pod zwierciadło	18	–
14.	Serwantka orzechowa.....	24	–
15.	Toaletka orzechowa mała	12	–
16.	Fortepian.....	400	–
17.	Skrzypce	54	–
18.	Girandol drewniany.....	30	–
19.	Zwierciadło w złotych ramach	90	–

[k. 8]

20.	Komoda orzechowa.....	100	–
21.	Szafa orzechowa na suknie.....	60	–
22.	Szafa jasionowa.....	50	–
23.	Toaleta jasionowa z lustrem	15	–
24.	Stolik nowy jasionowy	6	–
25.	Stolik przed kanapę jasionowy.....	9	–
26.	Sofa perkalem orzechowym pokryta.....	36	–
27.	Karła dwa czarno lakierowane perkalem orzechowym pokryte... 7	–	–
28.	Stołów takichże 6	12	–
29.	Łóżka jasionowe 2.....	70	–
30.	Łóżeczka dziecinne jasionowe 3	40	–
31.	Kredens ordynaryjny czarno lakierowany.....	18	–

32.	Stolik czworograniasty takież	3	–
33.	Szafa na suknie czerwono lakierowana.....	16	–
34.	Stołówk ordynaryjnych biało lakierowanych 6.....	6	–
35.	Spizarka czarno malowana.....	14	–
36.	Stół owalny biały.....	16	–
37.	Stołek pod nogi.....	–	12
38.	Stolik dziecinny	1	15
39.	Ławeczki dziecinne 3	2	–
40.	Kufer skórą pokryty.....	10	–
41.	Dywanik stary.....	–	20
42.	Kwaczarek orzechowych 5.....	3	–
43.	Zwierciadło w ramach orzechowych.....	18	–
44.	Drążki do firanek czarno lakierowane 4.....	12	–
[k. 8v]			
45.	Drążków do rytów 10	5	–
46.	Zegar stołowy	100	–
47.	Dywan duży.....	90	–
48.	Landszafty haftowane na taborety 2.....	24	–
49.	Pas haftowany do dzwonka	3	–
50.	Róże brązowe do firanek 4	4	–
51.	Skrzyneczka drewniana czarno politurowana	3	–
52.	Stolik orzechowy przed kanapę.....	54	–

Summa rubryki IV – 1848, 17

Rubryka V **Różne drobne rzeczy**

1.	Magłowniczeki 4.....	2	–
2.	Szczotki do włosów 3.....	1	–
3.	Grzebień rzadki i gęsty.....	–	10
4.	Grzebyki do loków 2	–	6
5.	Stoik na pomadę 1	–	1
6.	Poduszczecka na szpilki.....	–	1
7.	Marmurek na tytoń.....	2	–
8.	Włosie do czyszczenia grzebienia.....	–	3
9.	Kłótek różnych 5	2	15
10.	Błaszanka na cygara	–	2
11.	Puszka na fidybusy żółta	6	–
12.	Fajek z bursztynkami ordynaryjnych	3	–
[k. 9]			
13.	Kałamary żelazny z Napoleonem.....	2	–
14.	Kałamary żelazny z piaseczniczką	2	–

15.	Kałamarz kryształowy	–	10
16.	Pudełko z tasiemkami i drobiazgami.....	–	3
17.	Nożyczki duże do papieru	–	8
18.	Nożyczek małych kobiecych 3.....	1	–
19.	Bawełny kłębów 4 białych	1	–
20.	Bawełny różnej kłębów 9.....	–	3
21.	Bawełny niebieskiej motek 1	–	15
22.	Wódki kolońskiej flaszcza	–	6
23.	Podstawki na kapelusze 2.....	–	2
24.	Drutów do pończoch robienia 37	–	16
25.	Dzwonek mosiężny większy	–	8
26.	Dzwonek brązowy	–	20
27.	Ceraty jedwabnej ¼ części łokcia	–	3
28.	Podszewka kotonowa pod tużurka	1	24
29.	Muślinu na sukienkę łokci 4.....	1	20
30.	Brzytwy 3	18	–
31.	Jaszczyk szklany na mydło.....	–	12
32.	Pędzel do golenia.....	–	2
33.	Pasek do brzytew.....	–	15
34.	Poduszki do okien 2 stare.....	2	–
35.	Sznurów do wieszania bielizny	2	–
36.	Butelek różnych 50.....	1	20

Summa rubryki Vej 43, 21

[k. 9v] **Rubryka VI**
Gotowizna

Gotowizny zostało w ogóle złotych polskich sześćset czterdzieści ośm, groszy 13.

Summa rubryki VItej 648, 13.

Rubryka VII
Wierzytelności

1. Do obligu dnia 31 grudnia 1839 r. należy się od Wojciecha Dobrzańskiego w kapitale złotych polskich dwa tysiące, zabezpieczone na domu Nr 527 w Gminie VI M[iasta] K[rakowa]..... 2000
2. Do obligu dnia 7 grudnia 1841 r. na domu Nr 618 w Gm[inie] II i 243 w Gm[inie] II od Fabiana i Anastazyi Kобрzyńskich należy się złotych polskich tysiąc .....
3. Do obligu dnia 25 stycznia 1842 r. na domu Nr 98 w Gm[inie] VI należy się od Jakuba Adlera złotych polskich dwa tysiące pięćset..... 2500

Summa rubryki VII 5500

Rubryka VIII**[k. 10] Biblioteka**

1.	Kodeks Napoleona cywilny <i>in 8vo</i>	18	–
2.	Kodeks Napoleona cywilny <i>in 12</i>	7	–
3.	<i>Detto</i> po łacinie <i>in 8vo</i>	–	15
4.	Księga 1. Kod[eksu] Nap[oleona] <i>in 8vo</i>	–	10
5.	Traité des donations et les testamens p[ar] Grenier 1826 <i>in 4to majori</i> , 2 tomy	72	–
6.	Dictionnaire de législation par Caumont, Chamoneau 1835 r. <i>in 4to</i> , 2 tomy	60	–
7.	Le droit civil français par Toullier, Bruxelles 1824 r. <i>in 8vo</i> , tomów 14	150	–
8.	Handbuch des franz[ösische] R. von Zachario, 4 Auf[age] 1837, tomów 4.....	48	–
9.	Lehrbuch des franz[ösische] civil R[echts], w Fry[burgu] 1840, tomów 3.....	24	–
10.	Commentaire par le Codex Civil, p[ar] Boileus, Paris 1835 r. <i>in 8vo</i> , tomów 3	48	–
11.	Lehrbuch des franz[ösische] Civil R[echts] v. Thibauet 1841	11	–
12.	Lehrbuch des Handelruhts, v[on] Schile 1838 <i>in 8vo</i>	28	–
13.	Des Lettres de change et des offerts ad commerce p[ar] Nougurier 1840 <i>in 8vo</i>	20	–
14.	Commentaire sur les faillites et banqueroutes, p[ar] Laine 1839 r., <i>in 8vo</i>	18	–
15.	Traité de l'interpretation des lois, par Mailher de Chassat 1836 <i>in 8vo</i>	10	–
16.	Traité des servitudes, par Pardessus 1838 r. <i>in 8vo</i> , tomów 2	36	–
17.	Le ministere public en France p[ar] Ortolan 1831 <i>in 8vo</i> , tomów 2	30	–
[k. 10v]			
18.	Traité des conventions, par Renault 1806 <i>in 8vo</i>	7	–
19.	Archives de droit de legislation, Bruxelles 1841, tomów 2	24	–
20.	Ueber das positive Rechtsgutes, v[on] Struve 1831 r. i 1834 r., tomów 2.....	10	–
21.	Ueber die Grouven der Anwendbarluit des Code Napoleon, v[on] Bauer 1814.....	3	–
22.	Bemerkungen ueber den Codex Napoleon, v[on] Eggers 1811	5	–

23.	Traité élémentaire du notariat, par Garnier Deschenes 1808.....	15	–
24.	Traité des servitudes réelles, par Lalaure 1827	16	–
25.	Kodeks postępowania sądowego cywilnego	[brak ceny]	
26.	Traité élémentaire de la procedure civile, par Auger 1828 <i>in 8vo</i>	18	–
27.	Kodeks postępowania cywilnego przez Dziewiżyńskiego [?]1829 <i>in 8vo</i> , tomów 2	12	–
28.	Théorie des garanties constitutionnelles, von Bentham 1838, <i>in 8vo</i>	15	–
29.	Das franz[ösische] Execution Verfahren in Civilsachen v[on] Schlink, <i>in 8vo</i>	8	–
30.	Theorie des gerichtlichen Verfahrens in bürgerlichen hen Rechtstreitigkeiten, v[on] Grolman 1826 <i>in 8vo</i>	3	–
31.	Methaphisik des Civil proces von Almendingen 1819.....	9	–
[k. 11]			
32.	Handbuch für Huisiers von] Neris 1839. 4 poszyty	12	–
33.	Inwentarz do Kodexu Cywilnego francuskiego <i>in 8vo</i>	3	–
34.	Inwentarz do postępowania cyw[ilnego] <i>in 8vo</i>	3	–
35.	Kodex handlowy <i>in 8vo</i>	5	–
36.	Napoleons Handels Gesetzbuch von Erhan <i>in 8vo</i>	5	–
37.	Księga Ustaw Cywilnych dla Monarchii Austryackiej 1811 r. <i>in 8vo</i>	15	–
38.	Ustawa Cywilna dla Galicji Zach[odniej] 1797	2	–
39.	Praktisches Handbuch der Gesetze, von Kostetzky 1825	5	–
40.	Von der Auslegung und Anwendung der Gesetze, von Nippel 1822	2	15
41.	Maximen zur Würdingung der Zeugenaussagen v[on] Müller 1842	1	15
42.	Nauka powszechnej ordynacyi sądowej dla państw pruskich 1796	–	15
43.	Theoretisch praktischer Commentar des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbue 1797 <i>in 8vo</i>	6	–
44.	Aufangs grinde des bürgerlichen Rechtes in der Ordnung v[on] Heinetty 1784 <i>in 8vo</i>	1	–
45.	Powszechna Ustawa Sądowa dla Galicyi Zachodniej 1796.....	–	15
[k. 11v]			
46.	Górnictwo w Polsce, przez Łabęckiego w 1841 <i>in 8vo</i> , tom 2.....	40	–
47.	Beiträge zur Erleuterung des Berygerichhordnung v[on] Kompos 1842.....	2	10
48.	Ertäuzungen und Erleuterungen des prussichen Berg Werks Rechts von Steinbeck 1841	4	–

49.	Księga ustaw na zbrodnie i ciężkie policyjne przestępstwa 1817 <i>in 8vo</i>	12	–
50.	<i>Detto</i> po łacinie 1803 dwa egzemplarze.....	1	–
51.	Lexikon de neuen Österreichischen Strufgesetze v. Genisen 1804	–	15
52.	Das Österreichische Criminal-Recht von Jenull 1837 <i>in 8vo</i> , 4 tomy	28	–
53.	Lehrbuch des peinlichen Rechts, von Feuerbach 1828 <i>in 8vo</i>	12	–
54.	Handbuch des gemeinen deutschen Strafrechts von Jarcke 1827 <i>in 8vo</i> , 3 tomy.....	30	–
55.	Traité de droit pénal p[ar] Rossi 1829 <i>in 8vo</i>	18	–
56.	Ogólne zasady nauki prawa karnego, p[rzez] Hubego 1830 <i>in 8vo</i>	10	–
57.	O postępach prawodawstwa karnego, p[rzez] Helcla 1837	1	–
58.	Die Beweislehre in öesterreichischen Criminal-Straff processe v[on] Kitka? 1841	12	–
59.	O prawach kryminalnych przez Pawlikowskiego 1818 r.	1	–
[k. 12]			
60.	Grundriss Vorlesungen ueber gemeinen uns preussischen Criminal Prozess, von Abegg 1825	7	–
61.	Das deutsche verfahren in der Fortbildung, von Mittelmeier, 1er Beitrag 1841	10	15
62.	Ueber Oeffentlichkeit und Münidlichkeit v[on] Leman 1842.....	2	–
63.	„Jahrbücher der Gefängnisskunde und Besserungsan Stalten” 1 i 2 poszyt 1842.....	[brak ceny]	
64.	Ueber die rückwirkende Kraft neuer Strafgesetze, v[on] Zachariö 1834	2	10
65.	Die Psychologie in ihren Hauptanwendungen auf die Rechtspflege, v[on] Hoffbauer 1823	9	
66.	Historyczno-krytyczne badania początku i wzrostu medycyny sądowej pana Hechla 1839.....	2	–
67.	Die Polizei Wissenschaft, v[on] Mohl 1832 r. <i>in 8vo</i> , tomów 2	15	–
68.	System der Präventiv-Justiz, v[on] Mohl 1834 <i>in 8vo</i>	17	15
69.	Kodeks karzący Królestwa Polskiego 1830	5	–
70.	Kodeks przestępstw i kar tłumaczony z francuskiego 1811	2	–
71.	Kodeks postępowania sądowego kryminalnego tłum. z francus[kiego] 1810	1	–
[k. 12v]			
72.	System des Pandekten-Rechts, v[on] Thibaut 1806, tomów 3	24	–

73.	Historia Iuris Romanis, p[rzez] Maciejowski[ego]1825	3	–
74.	Die Lehre von der Cession der Forderungsrechte v[on] Mühlenbruch 1826.....	21	–
75.	Commentari Iuris Romani privati par Warnkönig 1825, tomów 3	51	–
76.	Institutiones Iuris Romani private p[ar] Warnkönig 1825.....	13	50
77.	Antiquitatum Heinecci Romanorum syntagma, [1719]	21	–
78.	Gaii Institutiorum Commentari IV, 1824.....	4	50
79.	Principia Iuris Romani, p[rzez] Maciejowski[ego] 1820	12	–
80.	Corpus Iuris Civilis a Gothofrido 1598, tomów 2 <i>in 8vo</i>	15	–
81.	Ustanowienia prawa cywilnego, przez Meciszewskiego 1786 r. <i>in 8vo</i> , tomów 2.....	3	–
82.	Abhandlung von Testamenten Codicillen <i>etc.</i> , von Gros 1820.....	7	15
83.	Schole de Gaja, tłum. Rzesińskiego 1838	2	–
84.	Ueber die rückwirkende Kraft der Gesetze nach den Grundsätzen des römischen Rechts, v[on] Wiesen, 1814.....	2	–
85.	Ven Gerichtlichen Klagen und Einden v[on] Weber, 1820.....	5	10
[k. 13]			
86.	Iustis Heningi Brachmeni Ius Ecclesticum 1730 <i>in 4to maiorum</i> , tomów 5	10	–
87.	Corpus Iuris Canonici 1614, <i>in 4to</i>	18	–
88.	Geneineri[?] Institutiones Iuris Ecclesiast. ? 1783, <i>in 4to</i> , tomów 2	15	–
89.	Eyber Introductio in Ius Ecclesiasticum 1781 <i>in 4to</i> , tomów 4.....	18	–
90.	Institutiones Iuris Ecclesiastici, Słotwińskiego 1839/40 r., tomów 2.....	4	–
91.	Apparatus brevis ad Theologicam et Ius Canonicum 1760 r., <i>in 8vo</i>	–	15
92.	Prawo natury prywatne, Słotwińskiego 1825 r., tomów 2.....	10	–
93.	<i>Detto</i> , 1813 r.	3	–
94.	<i>Detto</i> rządowe, 1815 r.	3	–
95.	<i>Detto</i> narodowe, 1822 r.	3	–
96.	Martini de Lege Naturali, 1780, 4to	5	–
97.	Lehrbuch des Vernunftrechts v[on] Rotteck, tomów 4.....	34	15
98.	Das Nartürliche Privat Recht von Zeiller, 1808	–	15
99.	Duch czyli treść praw Monteskiego, 1777, tomów 2	2	–
100.	Gruntätze der Civil und Criminal Gesetzgebung, v[on] Bentham, 1830 r., tomów 2.....	19	–
101.	Guide diplomatique, per Martens, 1832, tomów 2.....	30	–

[k. 13v]

102.	Ueber das Verfahren bei Abfassung der Gesetzbücher v[on] Kitka, 1841	9	–
103.	Rys ogólny nauki finansów, <i>per</i> Skarbek, 1824 r.	3	–
104.	Staats Lexikon v[on] Rotteck u[Nd] Welker, 13 tomów	195	–
105.	Natürliche Policewissenschaft, v[on] Pfeifer, 1779 r., tomów 2	14	–
106.	Beiträge zur Theorie des Armenwesens, 1834	3	–
107.	Die Königl. Pruss. Geisde und andere Diensordnung 1836 r.	1	–
108.	Ueber sittliche Verbesserung ueblicher Dienstordnung in Hamburg 1834 r.	3	–
109.	Ein Wert über Ehercheidungen, 1842 r.	1	15
110.	Einstellung für Vormins der uluratiren [sic], 1841 r.	2	–
111.	Ueber die nächstum principien von Recht, 1841 r.	3	–
112.	Novueau Manuel des sapeurs-pompiers, 1833 r.	1	–
113.	Źródło spokojności duszy, Słotwińskiego, 1814 r.	–	10
114.	„Kwartalnik Naukowy”, tom 1 i 2, zeszyty z tomu 2 i 3go	6	–
115.	„Thomis”, Słotwińskiego, 3 zeszyty	3	–
116.	Prawo polityczne i cywilne Korony Polskiej, Trębickiego, 1789, <i>in folio</i> , tomów 2	72	–
117.	Statuta Regni Poloniae digesta a Herburto, 1756, <i>in folio</i>	5	–
118.	Prawo pospolite Królestwa Polskiego Lengnicha, 1761 r., tomów 2	2	–
119.	Prawo maydeburskie	–	15

[k. 14]

120.	Prawa z Statutu WX Litewskiego i konstytucji 1783 r.	1	–
121.	Zbiór konstytucyj koronnych, przez Jasińskiego 1781 r.	–	15
122.	Kadencye sądów ziemskich i grodzkich, p[rzez] Wagę, 1785 r.	–	10
123.	Początkowe prawodawstwa polskie cywilne i kryminalne litewskie, 1828 r.	6	–
124.	Proces graniczny, przez Kokowickiego, 1827 r.	8	–
125.	Rozprawy o prawie polskiem, Bandtkiego, 1812 r.	1	–
126.	Kodeks dyplomatyczny Wielkiej Polski, przez Raczyńskiego, 1840 r., <i>in 4to</i>	24	–
127.	Observationes ex iure civile et saxonico, Lipskiego, 1619 r., <i>in 4to</i>	–	20
128.	Proces cywilny krakowski, Rzesińskiego, 1840 r.	–	1
129.	„Dzienniki X[ięstwa] Warszawskiego”, tomów 4	20	–
130.	„Dziennik Praw M[iasta] Krakowa”, 20 tomów	20	–
131.	„Dzienniki Rządowe” <i>detto</i> , 17 tomów, <i>in 4to</i>	20	–

132.	„Dzienniki praw M[iasta] Krakowa”, niekompletne, 3 fascykuły	–	5
133.	„Dziennik praw Król[estwa] Polskiego z skorowidzem”, tomów 26	130	–
134.	Rozprawa w różnych przedmiotach, tomów 3	3	–
135.	Słownik francusko-polsko-niemiecki Trotza, tomów 3	36	–
[k. 14 v]			
136.	Słownik łacińsko-polski Bobrowskiego, tom I i IIgo cz. I.....	34	–
137.	<i>Detto</i> , francusko-polski, Lipski	24	–
138.	<i>Detto</i> , polsko-niemiecki nakładem Friedleina.....	10	–
139.	<i>Detto</i> , francusko-polski	9	–
140.	<i>Detto</i> , niemiecko-polski Mrongowiusza, 1837, <i>in 4to</i>	32	–
141.	<i>Detto</i> , niemiecko-łaciński Nierembergera, 1781 r., <i>in 4to</i>	1	–
142.	<i>Detto</i> , francusko-niemiecko-łaciński, <i>in 8vo</i>	–	15
143.	<i>Detto</i> , polsko-łaciński Woronowskiego, 1769 r., <i>in 8vo</i> , tomów 2.....	2	–
144.	<i>Detto</i> , niemiecko-polski <i>in 8vo</i>	–	15
145.	<i>Detto</i> , niemiecko-polski wyrazów lekarskich, 1842	2	10
146.	<i>Detto</i> , francusko-polski Bandtkiego, 2 tomy.....	24	–
146.	Dzieła Krasickiego w jednym tomie	30	–
147.	Biblia Starego i Nowego Testamentu, 2 tom.....	35	15
148.	Starożytności historyczne polskie, Grabowskiego, 2 tomy.....	30	–
149.	„Magazyn Powszechny”, 2 tomy, <i>in 4to</i>	40	–
150.	Podróż malownicza około świata, jeden tom <i>in 4to</i>	20	–
151.	„Flora Polska” Majeranowskiego, 10 tom	2	–
152.	„Momus” 1 tomik	6	–
153.	Eneida Wergiliusza Blumauera	5	–
[k. 15]			
154.	Dwaj Śreniawici [K. Gaszyński, 1827], 2 tomy.....	1	–
155.	Moje rozrywki, p[rzez] Mostowskiego	–	15
156.	Kalendarzyk polityczny m. Krakowa, 1834 r.....	–	10
157.	Sybilla wieszczka, poezye.....	–	3
158.	Początki geometryi Euklidesa, przez Czecha, 1817 r.....	3	–
159.	Geometrya wykreślna, 2 tomy.....	2	–
160.	Elementa Mathereos a Ioanne Horwáth, 1772, tomów 2	–	15
161.	Tablice logarytmowe, 1816 r.	2	–
162.	Arytmetyka bez tytułu i początku	6	–
163.	Wybór różnych gatunków mowy wolnej, 1816 r.	1	–
164.	Bajki Ezopa po francusku i po polsku, 1809 r.....	1	–
165.	Historya naturalna Lembego, 1820 r.	1	15
166.	Początki jeografii po polsku i po francusku, 1804 r.	1	–
167.	Les jeunes voyageurs en Europe, 1823 r., tomików 5.....	3	–

168.	Méditations poétiques, par de Lamartine, 1823 r.	1	–
169.	Les jeunes femmes, p[ar] Bouilly, 1821, tomów 2.....	1	–
170.	Le joie des jeunes demoiselles, p[ar] Reine, 2 tomy	1	–
171.	Oeuvres choisies de Destouches, 1811 r., tomy 2	1	–
172.	Biographie des jeunes demoiselles, p[ar] Dufrenoy, 1824, 4 tomy.....	3	–
[k. 15v]			
173.	Les aventures de Télémaque, 1818, tomy 2	1	–
174.	Lettres sur la Mythologie, p[ar] Demoustier, 1816, tomów 6	5	–
175.	Ouvres choisis de Favart, 1812 r., 3ci tom.	–	15
176.	Contes a sua fille p[ar] Boilly, 1821 r., tomy 2.....	1	–
177.	Les guinze nouvelles de l'eufirme, 2 tomy.....	1	–
178.	Oeuvres de Moliere, 1813, 1y tom.....	–	15
179.	La Pucelle, p[ar] Voltaire, 1814.....	–	15
180.	Traduition des ouvres de Ge[?], 1775 r.	–	6
181.	De l'education, p[ar] Campan, 1824 r., tomy 3.....	3	–
182.	Gramatyka francuska Painvin[?], 1813 r., tomy 2.....	1	–
183.	Rilder geografie, 1812 r., 4 tomy.....	40	–
184.	Geographisch-historisch-statistisches Zeitung-Lexikon v[on] Jaeger, 1805, tomy 3	66	–
185.	Bajki Ezopa po niemiecku i francusku.....	–	15
186.	Die Töchter schule v[on] Heinsius, 1824 r.....	3	–
187.	Luise Thalheim v[on] Spieker, 1817	–	10
188.	Samlung einiger Erziehungs sehniften v[on] Lampe, 1-a część	3	–
189.	Die Haushaltung der Menschen unter allen Himmelsstrichen, v[on] Lung, tomy 4	50	–
190.	Cours de literature Française p[ar] Zieliński, 1823 r., tomów 5	1	–
191.	Grund-Legung der Universalhistorie von Zopfus, 1801 r.	4	–
[k. 16]			
192.	Antinii e Murati variorum lectionum libri XV, 1586 r.	–	15
193.	Historia literatury polskiej, Wiszniewskiego, 1840 r., tom 2gi.....	20	–
194.	„Rocznik Towarzystwa Naukowego Krakowskiego”, 1841 r.	5	–
195.	O różnicy osobniczej, Józ[efa] Majera, 1838 r.....	–	20
196.	Słownik anatomiczno-fizyologiczny, przez Majera i Skobla, 1838 r.....	1	–
197.	O potworach rybich, Majera, 1841 r.....	1	–
198.	Obraz postępu nauki lekarskiej, Majera, 1840 r.....	–	20
199.	Kilka wiadomości z dziejów Wydziału Lekarskiego w Uniwersytecie Królewskim, Majera, 1839 r.....	–	15

200.	Wojciech Nowopolski, Majera	–	10
201.	Uwagi nad niektórymi wyrazami lekarskimi, 1835 r.....	–	10
202.	Objaśnienia spostrzeżeń nad wyrazami lekarskimi, 1836 r.....	–	10
203.	Rozbiór objawień żywotnych należących do sprawy wychowania Majera, 1837 r.	1	–
204.	Rękopisma Marcina Radymińskiego, opisał Muczkowski, 1840 r.....	1	–
205.	Mieszkania i postępowanie uczniów krakowskich <i>per</i> Muczkowski, 1842 r.....	1	–
[k. 16v]			
206.	Z. D. Chodakowskiego, O słowiańszczyźnie przed chrześcijaństwem, 1835 r.....	–	20
207.	Pieśni ludu krakowskiego, p[rzez] J.K., 1840 r.....	–	15
208.	Rys fenomenologii ducha, Kremera, 1837 r.....	1	–
209.	Ustawy Teatru Warszawskiego, 1823 r.....	–	6

Książki do użycia dzieci

210.	Der Deutsche Kinderfreund v[on] Wilmsen, 1837 r.....	1	3
211.	Les quatre saisons, 4 tomiki.....	2	–
212.	Süstlinbüchlein	1	–
213.	Zasady arytmetyki, 1832 r., 2 tomy.....	7	–
214.	Katechizm Albertrandego, 1825 r.....	2	–
215.	Elementarz polski	1	–
216.	Historia ś[wiat]a X. Bilskiego, 1817	3	–
217.	Wybór prozy i poezji polskiej Poplińskiego 1838 r.....	4	–
218.	Rys geografii powszechnej Ansarta.....	2	20
219.	Gramatyka niemiecka Trojańskiego	3	–
220.	Komieniusz ³⁸ niemiecki, 1842 r.	–	21
221.	Gramatyka polska dla dzieci Krasieńskiego, 1837	2	–
222.	Atlas duży	22	–
223.	Mniejszy nowy atlas	6	–
224.	Atlas stary	1	–
225.	Wzory pisma polskiego i niemieckiego	2	15

[k. 17]

226.	Notenbüchlein	1	–
227.	Bajki Krasieckiego, 1820 r.....	1	–
228.	Nowe abecadło polskie we Lwowie.....	–	6
229.	Zasady obyczajności dla dzieci, 1834 r.	2	–

³⁸ Właśc. Komeniusz – prawdopodobnie praca Jana Amosa Komeńskiego (1592–1670), zwanego Komeniuszem, który oprócz publikowania dzieł z dziedziny pedagogiki zajmował się również językoznawstwem. Niewykluczone, że ówczesna nazwa wydawnictwa słownikowego.

230.	Nowy kommeniusz polski, francuski i niemiecki, Zielińskiego, 1841 r.	6	20
231.	Nowa metoda nauczania się języka polskiego, francuskiego i niemieckiego, 1843 r.	5	–
232.	Rozmowy francusko-niemiecko-polskie, Szczepańskiego, 1839 r.	2	–
233.	Mały kommeniusz polsko-francusko-niemiecki, 1838 r.	2	–
234.	Mały katechizm historyczny w dwóch językach, X. Fleury, 1831 r.	6	–
235.	Abecedaire des petits garçons, 1839 r.	2	–
236.	Nauka chrześcijańsko-katolickiej religii, 1838 r.	1	6
237.	Druga książeczka Helenki, 1830 r.	5	15

Książki do nabożeństwa

238.	Cztery książeczki dla dzieci	16	–
239.	Książeczka <i>in 12mo</i>	1	–
240.	Nabożeństwo dla Polek	24	–
241.	Książka pisana po francusku, oprawna w czerwony safian i okuta srebrem	8	–
[k. 17v]			
242.	Książka pisana po polsku oprawna w safian	4	–
243.	Ufność w Bogu	–	15
244.	O naśladowaniu Chrystusa	6	–
245.	Modły prawowiernego chrześcijanina	4	–
246.	Bóg najwyższe dobro, 1810 r.	1	–
247.	Stunden der Andacht	1	–

Summa rubryki VIIIej: 2717, 13

Rubryka IX

Srebro, złoto i kosztowności

1.	Łyżek stołowych srebrnych 6, próby dwunastej. Ważą razem łutów 28, łut po złotych polskich 3, 12 gr.	95	6
2.	Łyżeczek do kawy srebrnych 12, próby dwunastej. Ważą łutów 19 i pół, à floren[ów] 3 groszy 12	68	23
3.	Cukiernica srebrna próby dwunastej. Waży łutów 56, à floren[ów] 3 gr 12	190	12
4.	Szczypczyki do cukru próby trzynastej. Ważą łutów 3 i pół, łut à floren[ów] 3 gr 12	12	25
5.	Kochelka do śmietanki wyłączana. Waży łutów 4 i $\frac{3}{4}$, à floren[ów] 3 gr 12	16	15

[k. 18]

6.	Siteczko z czarną rączką.....	9	–
7.	Szufelka do cukru próby dwunastej. Waży łutów 2 i pół, à floren[ów] 3 gr 12.....	8	15
8.	Dwa lichtarze srebrne próby dwunastej. Ważą łutów 33.....	165	–
9.	Kubek srebrny próby trzynastej. Waży łutów 4 i pół, à floren[ów] 3 gr 20.....	16	15
10.	Lichtarze posrebrzane 4.....	30	–
11.	Dukat złoty z Matką Boską.....	18	–
12.	Dwa medale srebrne – jeden większy, drugo mniejszy. Ważą łutów 4 i pół, próby szesnastej, à floren[ów] 4.....	18	–
13.	Dwa talary ośmioletowe.....	16	–
14.	Naparstek srebrny.....	2	–
15.	Dwie obrączki złote.....	36	–
16.	Pierścionek brylantowy z emalią naokoło.....	72	–
17.	Pierścionek brylantowy z rubinkami i emalią.....	42	–
18.	Pierścionek brylantowy z rubinem w różę.....	48	–
19.	Pierścionek brylantowy z dwiema turkusikami w różę.....	108	–
20.	Pierścionek z chryzopatem.....	8	–
21.	Pierścionek z perełkami w różę.....	8	–
22.	Pierścionek cały emaliowany w deseń.....	9	–
23.	Pierścionek z mozaiką.....	6	–
24.	Pierścionek z Matką Boską.....	3	–
25.	Pierścionek z napisem <i>Souvenir</i>	10	–
[k. 18v]			
26.	Pierścionek z brylancika i rubinka podwójny.....	7	–
27.	Para kolczyków złotych.....	9	–
28.	Dwie pary kolczyków złotych dzieciennych.....	16	–
29.	Szpilka z rubinkami i perełkami.....	16	–
30.	Szpilka złota cała, męska.....	15	–
31.	Broszka złota.....	36	–
32.	Ferinwarka ze szmaragdami i siedmiu brylantami.....	144	–
33.	Tabakierka srebrna wyłacana, próby dwunastej. Waży łutów 4 i ¾, à floren[ów] 3 gr 12.....	16	5
34.	Perełek nitki 3, wartości.....	4	–
35.	Klamra do paska.....	1	–
36.	Dwie Matki Boskie ze złotymi klamerkami dla dzieci.....	10	–
37.	Matka Boska z koralikami.....	–	15
38.	Koralików dla dzieci nitki 4.....	8	–
39.	Laska trzciniowa ze złotą gałką.....	14	–
40.	Zegarek złoty kieszonkowy.....	108	–
41.	Łańcuszek złoty.....	200	–
42.	Guzików mundurowych posrebrzanych sztuk 10.....	3	–

43. Szpada ..... 30 –
 44. Sznurek do zegarka paciorkowy ze złotą klamrą ..... 7 –

Summa rubryki IX: 1657 fl. 1 gr.

[k. 19] W tem miejscu oświadczył JW. Wojciech Majer, pozostały wdowiec, iż już więcej nie pozostaje, co by należało do masy, przeto notariusz inwenturujący przystąpił do zebrania rubryk stanu czynnego, jak następuje:

Zebranie rubryk stanu czynnego

Rubryka	Przedmioty	Złote polskie	Grosze
1.	Sprzęty kuchenne i inne	94	28
2.	Szkło i porcellana	60	27
3.	Pościel, bielizna i suknie	1976	5
4.	Sprzęty pokojowe	1848	17
5.	Różne drobne rzeczy	48	21
6.	Gotowizna	648	13
7.	Wierzytelności	5500	–
8.	Biblioteka	2717	13
9.	Srebro, złoto i kosztowności	1657	1
	<i>Summa</i> stanu czynnego	14 552	5

Wyrażnie *summa* stanu czynnego z masy wynosi razem złotych czternaście tysięcy pięćset pięćdziesiąt dwa, groszy pięć.

W tem miejscu oświadczył JW. Wojciech Majer, iż kosztów choroby [k. 19v] ostatniej ani pogrzebowych do masy likwidować nie będzie, innych zaś do stanu biernego należeć mogących rubryk nie ma – tak, że cały stan czynny stanowi masę.

Co się zaś tycze stosunków majątkowych między nim a zmarłą śp. Emilią z Friedleinów Majerową, oświadczył, iż żyli we wspólności prawnej, a zatem połowa majątku należy do sukcesorów zmarłej, druga zaś połowa do oświadczonego. Gdy nic więcej zadyktowanem nie zostało, notariusz inwenturujący przystąpił do odebrania przysięgi, którą JW. Wojciech Majer wykonał:

Ja, Wojciech przysięgam *etc., etc.*, iż z majątku po śp. Emilii z Friedleinów Majerowej żonie mej pozostałego, nic nie wziętem, nie ukryłem, ani też wiem, aby z takowego kto co wziął, ukrył lub utaił. Tak [k. 20] mi Panie Boże dopomóż i niewinna Syna Jego męka.

Tak przysięgłem (podpisany Wojciech Majer).

Na tem protokół inwentarza zamknięty i przez obecnych wraz z dwoma świadkami prawnie uprzymiotnionymi, mnie notariuszowi znanymi i stawających zna-

jomymi, jako: PP Wincentym Gorączkiewiczem, w Gm[inie] III pod L[iczbą] 323³⁹, tudzież Kajetanem Haap w Gm[inie] II pod L[iczbą] 158⁴⁰ w Krakowie zamieszkałymi, wraz ze mną notariuszem publicznym podpisanym został.

(podpisany: Wojciech Majer, Józef Majer przydany opiekun, Józef Czech taksator książek, Filip Langer taksator sreber i kosztowności, Andrzej Rekiert taksator ruchomości, Wincenty Gorączkiewicz świadek, Kajetan Haap świadek, Franciszek Ksawery Placer notariusz publiczny).

[k. 20v] Odpis allegatu

N[um]er 9601. Prezes Trybunału W[olnego] N[iepodległego] M[iasta] Krakowa i J[ego] O[kręgu], nadesłany sobie przez Sąd Pokoju Okręgu I M[iasta] Krakowa akt opieczętowania majątku po niegdy Emilii z Friedleinów Majer sporządzony.

Prezes po wysłuchaniu wniosku prokuratora z powodu, iż po tejże Emilii Majer pozostały małoletnie dzieci, zwraca Sądowi Pokoju dla uorganizowania rady rodzinnej i ustanowienia nad małoletnimi opieki do spisania inwentarza pozostałego majątku. P. Placer[a] notariusza wyznacza z poleceniem ukończenia takiego w terminie dni 20 i nadesłania Trybunałowi wyciągu na koszt masy. O czym Sąd Pokoju P. Placer notariusz tudzież pozostały wdowiec P. Wojciech Majer za wiadomienie otrzymują. Kraków, dnia 2 stycznia 1843 r.

Za prezesa [k. 21] podpisano: J. Dymidowicz, sekretarz Lasocki – p[an]u Placer[owi] notariuszowi.

Zgodność tego wyciągu głównego z oryginałem w aktach mego notariatu zachowanym co do słowa poświadczam, przeto zalecamy i rozkazujemy to z prawa.

Wydano na rzecz W[ielmożne]go Wojciecha Majer[a].

Fran[ciszek] Xawery Placer, notariusz

SŁOWNIK WYRAZÓW STAROPOLSKICH I RZADZIEJ UŻYWANYCH

adamaszek – tkanina dwustronna, zwykle jednobarwna, z jedwabiu, lnu lub wełny
allegat, alegat – dokument będący załącznikiem; podstawa do wystawienia innego dokumentu

attentować, atentować – być obecnym, towarzyszyć komuś przy czynności urzędowej

babka – tu: zapewne pękaty garnek na mleko

bryt – mocowany pionowo na ścianach pas sukna

chryzopat – chryzolit, kamień szlachetny, barwy żółtej lub zielonawej, inaczej forsteryt

czworograniasty – czworoboczny, czworokanciasty

ducka – kosz na węgiel

³⁹ Obecnie ul. Szewska 28.

⁴⁰ Obecnie plac Katedralny na Wawelu 3.

- durszlakowa łyżka – głęboka łyżka dziurkowana do zbierania piany i zanieczyszczeń z płynów czy cedzenia klusek
- fajczarnia – przybory do palenia fajki
- fajerka – metalowe naczynie na żar, np. węglowy
- ferinwarka – biżuteria, bliżej niesprecyzowany rodzaj kobiecej ozdoby
- fidybus – zwitek papieru do zapalania fajki, papierosa lub cygara
- floren – jednostka monetarna, w Galicji złoty polski, stosowany do 1846 r. 4 floreny stanowiły gulden, czyli złoty reński
- fular – lekka tkanina jedwabna, używana m.in. przez mężczyzn pod szyję
- funt – jednostka wagi, np. funt warszawski równy ok. 40,5 dag
- girandol – żyrandol (franc. *girandole*)
- jaszczyk, jaszcz – naczynie, np. na masło, bryndzę, powidła i in.
- kamlot – cienka, rzadka tkanina z szorstkiej wełny czesankowej gorszego gatunku
- kardynałka – część stroju kobiecego, rodzaj peleryny
- karło – fotel, krzesło
- kastor, kastorowy – gruba, mocno folowana tkanina wełniana; filc z sierści bobrowej (łac. *castor* – bóbr)
- kazimirek, kazimir – tkanina o splocie płóciennym, z gorszych gatunków wełny czesankowej, używana na tanią odzież
- kochelka – chochelka, czerpak
- koton, kotonowy (fr. *coton*) – bawełna
- kort, kortowy – lekka tkanina wełniana
- koszelniczka, koszela – koszałka, kosz
- krepa – matowa, jedwabna lub wełniana tkanina czesankowa
- kryspinka – rodzaj damskiej pelerynki, w ekskluzywniejszym wydaniu z futra, mniej strojna – przerabiana ze starych spódnic
- kwaczarka, kwacz – pędzel lub kij z zawiązaną szmatką na końcu
- landzhaft – (niem. *Landschaft*) – krajobraz, pejzaż
- lijek – lejek
- łokieć – jednostka miary, w Krakowie w latach 1836–1857 wynoszący 59,6 cm
- łut – jednostka wagi równa 1/32 funta
- maglowniczka – deszczułka do ręcznego maglowania, podłużna, z poprzecznymi korbami
- marmurek na tytoń – ozdobny pojemnik
- megryn, megrynowy – szagryn, skórka z grzbietu konia, osła lub kozła używana na pokrycie wyrobów galanteryjnych
- menażerka – inaczej menazik, mała podstawka
- mora – gładka, jednobarwna tkanina na ogół jedwabna lub półjedwabna
- muszlin (muślin) – cienka, rzadka i delikatna tkanina bawełniana o splocie płóciennym, używana także na franki
- ordynaryjny – zwyczajny, codzienny
- pakfungowy, pakfong – stop miedzi i cynku z domieszką niklu

papucie kapeluszowe – prawdopodobnie pantofle filcowe
pikowa – tj. pikowana; przszycie, zszycie dwóch warstw tkaniny w przypadku kołdry
pociośle (pocisk) – deszczułka z twardego drewna na długim stylisku
podstempka – zapewne podstawka
pomada – kosmetyk służący do smarowania i układania włosów, złożony z tłuszczu, wosku i pachnidła
rękaw (rękawek) – mufka
ryt – zob. bryt
serwantka – niewielka szafka oszklona z trzech stron, zwykle ozdobna
statki – tu: dodatki
stolec – krzesło, fotel
szaraczek, szaraczkowy – szara odzież gorszego gatunku
szkopic (szkopez) – wiaderko o jednym uchu
szlafrok – tu: także rodzaj sukni o kroju szlafroka
szpada – broń sztychowa o wąskim, prostym ostrzu używana do ozdoby lub pojedynków
szylkret – masa rogowa otrzymana z pancerzy żółwi morskich, półprzezroczysta, żółtawa
trybuszon – korkociąg
trześniowy – z drewna czereśniowego
tużurek – rodzaj czarnego surduta męskiego o dwóch rzędach guzików
tybet – rodzaj tkaniny wełnianej, w przypadku chustki na głowę – bawełnianej
watowy, watowanie – ocieplanie wierzchniej i domowej odzieży przez wszycie warstwy wełnianej lub bawełnianej watoliny
wiktorynowy, wiktoryn – bawełniana tkanina, cieńsza od perkalu, półbatyst; inaczej nędzak
wilk – rodzaj żelaznego haka lub podstawka żelazna używana w kuchni, na której układa się drwa lub wspiera rożen

EWA DANOWSKA

EVERYDAY LIFE
IN THE THINGS OF THE LATE EMILIA MAJEROWA, NEÉ FRIEDLEIN.
A POSTHUMOUS INVENTORY DATED 1842

Keywords: Cracow, XIX c., Emilia Majerowa, posthumous inventory, edition

Summary

The manuscript collections of the Scientific Library of the PAAS and the PAS in Cracow (manuscript 3906) include an inventory prepared after the death of Emilia Majerowa, neé Friedlein, who died in Cracow in 1842. Her husband was Wojciech, a lawyer, and her

brother-in-law was Józef Majer, the president of the Academy of Arts and Sciences. The inventory of movables was drawn up after their owner's death; their evaluation played an important role in inheritance proceedings. The reliability of such a document is not questionable. Today it provides information about the material culture of the epoch and social class concerned – in this case, a wealthy intellectual house from the times of the Free City of Cracow. The posthumous inventory of Emilia Majerowa's property is quite large, containing thoroughly described and evaluated home equipment, clothes, jewellery, a large library for the standards of those times, and financial documents. The edition of the inventory was preceded by a preface with facts about the Majer family, as well as information concerning the characteristics of the posthumous inventory as a legal document. The paper ends with a glossary of Old Polish terms that were still used at that time and are a characteristic part of the 19th-century vocabulary.

ЭВА ДАНОВСКА (EWA DANOWSKA)

ПОВСЕДНЕВНОСТЬ В ВЕЩАХ
ПОКОЙНОЙ ЭМИЛИИ МАЙЕРОВОЙ, В ДЕВИЧЕСТВЕ ФРИДЛЯЙН.
ПОСМЕРТНАЯ ОПИСЬ С 1842 Г.

Ключевые слова: Краков, XIX в., Эмилия Маерова, посмертный инвентарь, издание

Резюме

В рукописном собрании Научной библиотеки Польской академии знаний (PAU) и Польской академии наук (PAN) в Кракове (рукопись № 3906) находится опись, составленная после смерти Эмилии Майеровой, в девичестве Фридляйн, умершей в Кракове в 1842 году. Ее мужем был Войцех, юрист, а шурином – Юзеф Майер, председатель Академии знаний. Опись движимого имущества составлялась после смерти его владельца, производилась его оценка, что имело свое значение в процессе распределения наследства. Подлинность такого документа не вызывает сомнения. Он представляет информацию о материальной культуре данной эпохи и общественных слоев; в этом случае речь идет о состоятельном доме интеллигенции со времен Вольного города Кракова. Опись имущества после смерти Эмилии Майеровой довольно обширная, содержит подробно описанную и оцененную домашнюю утварь, одежду, бижутерию, богатую – как на те времена – библиотеку, а также финансы. Перед тем как представить запись этого документа, было написано предисловие с информацией о семье Майеров, а также информация, связанная со спецификой юридического документа, которым была посмертная опись. В конце был размещен небольшой словарь старопольских выражений, используемых в те времена, а также характерных для XIX века.